

KEV TXHAWB ME NYUAM KEV NOJ QAB NYOB ZOO LOS NTAWM
(SUPPORTING CHILD WELL-BEING THROUGH PRIORITIZING CHILDREN'S MENTAL HEALTH)

KEV SAIB QIB TSEEM CEEB TXOG KEV PUAS SIAB PUAS NTSWS NTAWM COV ME NYUAM YAUS

LUB TSIB HLIS NTUJ 2020

VIM LI CAS QHOV NO THIAJ LI TSEEM CEEB

Cov me nyuam uas tau txais kev saib xyuas thiab kev txhawb nqa ua ke los ntawm lub lab npauv, cov zej zog, thiab cov tsev neeg yog qhov zoo tshaj plaws txhawm rau kom ncav cuag lawv lub peev xwm siab tshaj plaws ntawm lub hlwb, kev sib raug zoo, thiab kev xav thaum lawv muaj kev loj hlob mus ua neeg loj. Feem ntau, Wisconsin cov tub ntxhais hluas ntsib teeb meem xws li kev ntxhov siab, kev nyuaj siab, kev raug mob, kev tua tus kheej, thiab cov teeb meem tau txais kev saib xyuas ncav sij hawm thiab tsim nyog.

Kev pov thaiv tus me nyuam txoj kev puas siab puas ntsws thoob plaws hauv lawv lub neej yuav tsum muaj kev sib koom tes. Koom ua ke nrog lub lab npauv, tus kws muab kev pab cuam, thiab cov tsev neeg uas peb tuaj yeem ua hauj lwm nrog txhawm rau los daws lub hauv paus uas ua rau tsim muaj kev puas siab puas ntsws tsis zoo, thiab txhawb kev tawm tswv yim rau kev hloov pauv txoj cai.

YAM UAS KEV TSHAWB FAWB HAIS QHIA

Rau feem coob ntawm cov me nyuam yaus, kev puas siab puas ntsws thiab kev xav ua hauj lwm feem ntau yog qhov zoo los ntawm zej tsoom, kev ua lag luam, thiab ib puag ncig yam uas lawv yug los rau hauv, nyob, thiab loj hlob.^{1,2} Cov cai uas muaj txoj hauv kev thoob ntiat teb thiab hais txog tus taw qhia txog kev noj qab haus huv hauv zej tsoom tuaj yeem pab rau txhua tus me nyuam muaj kev ncaj ncees rau kev vam meej.^{3,4}

KEV NOJ QAB HAUS HUV FAB HLWB KEV XAV THIAB FAB NROG CEV MUAJ LI 80% YOG LOS NTAWM ZEJ TSOOM

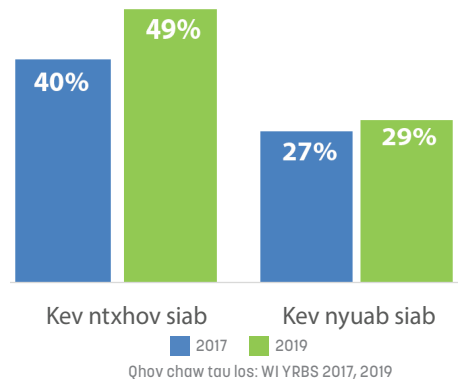

DAB TSI TSHWM SIM NYOB RAU HAUV WISCONSIN?

Yuav luag ib nrab ntawm cov tub ntxhais kawm them siab hauv Wisconsin muaj kev ntxhov siab.

Kev ntxhov siab vim yog kev puas siab puas ntsws feem ntau, nrog qee hom pib thaum muaj hnub nyoog 7 xyoo nce mus.⁵ Tab sis nrog tu siab, cov me nyuam feem ntau muaj kev ntxhov siab vim tsis tau txais kev pab uas lawv xav tau thiab tsis tau txais kev kho los tau ntau xyoo. Tsis muaj kev saib xyuas yam cuag ncuu tuaj yeem ua rau los sis ua rau cov tsos mob ntawm kev nyuaj siab, kev ua tej yam txawv txav, thiab kev siv yeeb tshuaj.⁶

FEEM PUA NTAWM COV TUB NTXHAI KAWM UAS TSHAJ TAWM QHIA KEV NTXHOV SIAB, KEV NYUAJ SIAB⁷

11

Tus naj npawb nruab nrab ntawm lub xyoo uas tus me nyuam muaj cov tsos mob ntawm kev nyuaj siab ua ntej tau txais kev kho mob.

Kev lees paub ntawm niam txiv txog kev saib xyuas kev puas siab puas ntsws thiab kev npaj txhij ntawm cov niam txiv thiab tsev kawm ntawv cov cuab yeej tshuaj ntsuam xyuas tau zoo kw yees siab tias tus me nyuam puas tau txais kev kho mob thawj zaug.⁸

-txuas ntxiv-

QHOB SIB TXAWV HAUV KEV SAIB XYUAS KEV PUAS SIAB PUAS NTSWS

Cov pawg neeg tsawg muaj lub hwi tсам ntau uas yuav tau txais kev kho mob qeeb los sis tsis tau txais kev kho mob li vim tej teeb meem roob hav los sis kev tuav pov hwm thiab muaj lub hwi tсам tsawg uas yuav txais kev kho mob kom tsim nyog raws li fab kab lis kev cai.^{11,12}

Dab tsi ua hauj lwm txhawm rau los txo qhov sib txawv thiab txhim kho cov txiaj ntsig kev puas siab puas ntsws?

- ➔ Ntxiv kev puab fab kab lis kev cai thiab kev paub lus ntawm cov neeg ua hauj lwm txog fab kev puas siab puas ntsws.
- ➔ Kev sib txuas txog kev saib xyuas fab kev coj cwj pwm zoo nrog cov kws kho mob rau me nyuam yaus.
- ➔ Ua raws li kev kho mob los ntawm kev txo qis kev saib tsis taus thiab ntshai tshuaj.^{13,14}
- ➔ Cuam tshuam nrog cov neeg uas muaj kev paub nrog kev puas siab puas ntsws ntawm me nyuam hauv lub khoos kas thiab kev lis kev txiaj txim siab txog txoj cai.

COV TSOS MOB NTAWM KEV NTXHOV SIAB

Muaj ntau hom kev ntshov siab, thiab qee zaum cov tsos mob yuav mob tau yooj yim. Qee cov cim qhia tias tus me nyuam yuav ntsib nrog tej zaum yuav muaj xws li:^{9,10}

Zam cov xwm txheej thiab kev sib sau nyob ua ke los ntawm kev tsab mob.	Ua ib tus neeg zoo tshaj plaws, tus thawj coj, los sis muaj kev xav tau los tswj cov xwm txheej.	Kev txhawj xeeb txog tej yam uas tsis zoo yuav tshwm sim.	Yog ib tug neeg uas txaj muag heev thiab siab muag rau txoj kev thuum.	Kev muab tus kheej saib qis thiab tsis muaj kev ntseeg siab.	Muaj kev nyuaj hauv tsev tab sis tej zaum tsis yog nyob hauv tsev kawm ntawv.
---	--	---	--	--	---

YAM UAS PEB TUAJ YEEM UA TAU

COV NIAM TXIV:

- ➔ Hu rau kom pab sai li sai tau thaum koj paub tias koj tus me nyuam yuav muaj teeb meem.
- ➔ Kev thuum kev ua saib tsis taus los ntawm kev txiaj txim siab tias seb koj saib kev puas siab puas ntsws thiab tham nrog phooj ywg thiab tsev neeg txog kev puas siab puas ntsws.
- ➔ Nkag mus rau hauv zej zog cov peev txheej uas muaj los ntawm:
 - 211 Wisconsin | www.211.org
 - Lub Chaw Cov Peev Txheej Well Badger | www.wellbadger.org
 - Zej Zog Cov Khoos Kas Hauv Wisconsin, Muab Kev Pab Cuam Zej Tsoom, thiab Lub Koom Haum Muab Kev Pab Cuam Tib Neeg

COV KWS TSHAJ LIJ FAB KEV KAWM & KEV PUAS SIAB PUAS NTSWS:

- ➔ Txo qhov tsis sib npaug ntawm kev pab cuam los ntawm kev lees paub qhov kev tsis ncaj ncees thiab kev ua raws li kev txo hwj chim fab kab lis kev cai.
- ➔ Siv cov pov thawj kev kho mob raws li kev pom zoo txhawm rau los pab cov me nyuam ua kom muaj zog.

COV NEEG TEEB TSA KEV CAI:

- ➔ Xyuas kom meej tias cov cai txiaj txim siab txog qhov cuam tshuam tseem ceeb hauv zej tsoom txiaj txim siab txog kev noj qab nyob zoo rau fab kev puas siab puas ntsws.
- ➔ Ntxiv kev nkag mus rau kev kho mob los ntawm kev txhawb nqa kev puas siab puas ntsws hauv tsev kawm ntawv.

COV CHIV KEEB:

¹ Cov Koom Haum Saib Xyuas Kev Noj Qab Hluas Huv Ntiaj Teb thiab Cov Koom Haum Pab Dawb Calouste Gulbenkian. Kev puas siab puas ntsws los ntawm zej tsoom. Geneva, Cov Koom Haum Saib Xyuas Kev Noj Qab Hluas Huv Ntiaj Teb, 2014.

² "Cov Neeg Uas Muaj Kev Noj Qab Hluas Huv hauv Xyoo 2020: Kev Noj Qab Hluas Huv los ntawm Zej Tsoom," Lub Chaw Ua Hauj Lwm Tiv Thawv Kab Mob thiab Txhawv Kev Noj Qab Hluas Huv. Rub tawm thaum lub Plaub Hlis Ntuj Tim 13, 2020 los ntawm: <https://www.healthypeople.gov/2020/topics-objectives/topic/social-determinants-of-health>

³ "Kev Noj Qab Hluas Huv los ntawm Zej Tsoom: Pab Dab Tsi Uas Yuav Cuam Tshuam Rau Kev Noj Qab Hluas Huv." Rub tawm los ntawm: <https://www.cdc.gov/socialdeterminants/index.htm>

⁴ "Dhau Ntawm Kev Saib Xyuas Kev Noj Qab Hluas Huv: Lub Luag Hauj Lwm los ntawm Zej Tsoom hauv Kev Txhawv Kev Noj Qab Hluas Huv thiab Muaj Kev Sib Npaug hauv Kev Noj Qab Hluas Huv." Rub tawm thaum lub Plaub Hlis Ntuj Tim 15, 2020 los ntawm: <https://www.kff.org/disparities-policy/issue-brief/beyond-health-care-the-role-of-social-determinants-in-promoting-health-and-health-equity/>

⁵ Kessler, R. C. et al. (2007). Kev ua neej nyob thoob plaws lub neej thiab hnub nyoo-ntawm-pib qhov kev faib tawm ntawm kev puas siab puas ntsws hauv Kev Pib Soj Ntsuam Kev Puas Siab Puas Ntsws Thoob Ntiaj Teb Ntawm Cov Koom Haum Saib Xyuas Kev Noj Qab Hluas Huv Ntiaj Teb. Fab Hlwb Kev Xav Ntiaj Teb, 6(3), 168–176.

⁶ Nkag Siab Txog Kev Ntxhov Siab hauv Cov Me Nyuam Thiab Cov Hluas: Tshaj Tawm Kev Puas Siab Puas Ntsws ntawm Me Nyuam Yaus Xyoo 2018. Lub Chaw Hauj Lwm Fab Hlwb Kev Xav Ntawm Me Nyuam Yaus. Rub tawm thaum lub Plaub Hlis Ntuj Tim 13, 2020 los ntawm: https://childmind.org/downloads/CML_2018CMHR.pdf

⁷ WI Kev Soj Ntsuam Txog Kev Pheej Hmoo Ntawm Kev Coj Cwj Pwm Cov Tub Ntxhais Hluas. (2019) Tshaj Tawm Txog Kev Ntaus Nqi Uas Yuav Tshwm Sim hauv 10 lub xyoo. Rub tawm thaum lub Plaub Hlis Ntuj Tim 15, 2020 los ntawm: <https://dpi.wi.gov/sspw/yrrbs>

⁸ Wang, P. S., Berglund, P. A., Olsson, M., & Kessler, R. C. (2004). Kev qeeb ntawm kev tiv tauj kev kho mob thawj zaug tom qab thawj zaug ntawm kev puas siab puas ntsws. Kev tshawb fawb txog kev pab cuam kev noj qab haus huv, 39(2), 393–415. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6773.2004.00234.x>

⁹ Lub Chaw Fab Hlwb Kev Xav Ntawm Me Nyuam Thiab Cov Hluas Ntawm Cov Neeg Mekas. "Kev Ntxhov Siab Thiab Me Nyuam Yaus." Rub tawm thaum lub Plaub Hlis Ntuj Tim 13, 2020 los ntawm: https://www.aacap.org//AACAP/Families_and_Youth/Facts_for_Families/FFF-Guide/The-Anxious-Child-047.aspx

¹⁰ UW Health. "Paub Kev Ntxhov Siab hauv Cov Me Nyuam." Rub tawm thaum lub Plaub Hlis Ntuj Tim 14, 2020 los ntawm: <https://www.uwhealthkids.org/news-and-events/recognizing-anxiety-in-kids/40448>

¹¹ McGuire, T. G., & Miranda, J. (2008). Cov pov thawj tshab hais txog qhov sib txawv ntawm hauv neeg thiab txheej neeg hauv kev puas siab puas ntsws: Kev puas tsuaj fab txoj cai. Cov koob tshab fab kev noj qab haus huv (Lub Khoos Kas Kev Cia Siab), 27(2), 393–403. <https://doi.org/10.1377/hlthaff.27.2.393>

¹² Smedley B, Stith AY, Nelson AR. Kev Kho Mob Tsis Sib Npaug: Kev Tawm Tsam Qhov Kev Sib Txawv Ntawm Hauv Neeg Thiab Txheej Neeg hauv Kev Saib Xyuas Kev Noj Qab Hluas Huv. Lub Chaw ntsig txog Kev Kho Mob Ntawm Kev Kawm hauv Teb Chaws; 2002.

¹³ Interian A, Ang A, Gara MA, et al: Txoj hauv kev ncau sij hawm nteev ntawm kev nyuaj siab ntawm Latinos hauv kev saib xyuas ib txwm thiab nws txoj kev sib raug zoo rau kev nyuaj siab tsis sib npaug ntawm kev saib xyuas kev nyuaj siab. Lub Tsev Kho Mob Fab Hlwb Kev Xav Feem Dav 33:94–101, 2011

¹⁴ Sanchez K, Ybarra R, Chapa T, Martinez ON. Tshem tawm qhov sib txawv ntawm kev noj qab hauv hauv kev coj cwj pwm thiab txhim kho cov txiaj ntsig rau cov haiv neeg tsawg thiab txheej neeg tsawg. Kev Soj Ntsuam Fab Hlwb Kev Xav. 2016;67:13–5.

¹⁵ Cov Ntawv Ua Pov Thawj: Pib Kev Ntsuas Txog Kev Noj Qab Hluas Huv Ntawm Me Nyuam Thiab Cov Hluas. Cov lus nrog txog cov ntau ntawv Fab Kev Soj Ntsuam Ntawm Teb Chaws ntsig txog kev noj qab haus huv ntawm Me Nyuam (NSCH) xyoo 2017–2018. Lub Chaw Muab Cov Ntau Ntawv rau Me Nyuam Yaus thiab Cov Hluas Kev Noj Qab Hluas Huv txhawb nqa los ntawm Teb Chaws Meskas Lub Tuam Tsev Hauj Lwm ntsig txog kev pab cuam Tib Neeg thiab Kev Noj Qab Hluas Huv. Kev Tswj Hwm Cov Kev Pab Cuam Thiab Cov Peev Txheej Kev Noj Qab Hluas Huv (HRSA), Lub Chaw Tu Niam Thiab Me Nyuam (MCHB). Rub tawm [04/26/2020] los ntawm [www.childhealthdata.org].

